

КІКІМАРЫ, в е ш ч ы ы, юныя міфічныя істоты выключна жаночага роду, што жывуць па сядзібах. Сваё падожданне бяруць ад дзяўчатаک, якія былі загубленыя да Хрышчэння, або ад дачок, праклятых маці япчэ ў чэраве. К. заўсёды знаходзяцца ў юначым узросце і з гадамі не мяняюцца. Нягледзячы на тое, што К. засылаюцца да людзей з варожымі мэтамі, яны тым не менш застаюцца зусім бясшкоднымі. К. збіраюцца пераважна ў дамах, дзе адбылося забойства дзяцей, пракляцце і дзе паблізу быў схававаны трупік. Іх месцазнаходжанне — на печы ці ў падпечку, куды яны нябачна спускаюцца. Зрэдку К. набываюць цялесны воблік, і ў тыя рэдкія моманты іх няцяжка злавіць і разгледзець. Калі выстрыгчы на цемені ў К. валасы крыжнакрыж, яна назаўсёды застанецца чалавекам і будзе расці, як звычайнае дзіця, хоць у будучым не пазбегнега розных недахопаў: непрапарцыянальнасці форм, крывізвны асобных частак цела, касавокасці, нематы, заікання, беспамятлівасці, слабога розуму. З узростам К. забываюць пра сваё даўнейшае жыццё. Дзяцінныя К. загульваюцца і перашкаджаюць гаспадарам валтузнёю і віскам. Часам К. спыняюць свае забавы, захопленыя немаўляткамі, якіх песьцяць маці. Тады К. ўздыхаюць, зайдросцячы чужой ласцы і немагчымасці займець чалавечыя радасці. К. прывабліваюць гаспадарчыя заняткі і, каб дагадзіць хатнім жанчынам, яны наядваюцца на адкладзенасці шытво ці пражу і працягваюць перапыненую работу, выводзячы крывыя швы і выпрадаючы няроўныя ніткі. Раніцай гаспадыні з дакорам і нават лаянкаю выпраўляюць сапсаванае рукадзелле, што засмучае бедных К.

Lіт.: М а к с и м о в С.В. Нечистая, неведомая и крестная сила. СПб., 1994. С. 54–59; К о в а ль У.І. Народныя ўяўленні, павер'і і прыкметы: Давед. па ўсходнеславян. міфалогії. Гомель, 1995. С. 84–85; Н и к и ф о р о в с к и й Н.Я. Нечистики, свод простонародных в Витебской Белоруссии сказаний о нечистой силе. Витебск, 1995.

У.А. Васілевіч.